

SHU

HSSMS-MT

NSZSŠH

NSZVO

VIJESTI IZ SINDIKATA

Zagreb, 6. rujna 2012.

Br.3

Ovo su treće Vijesti iz sindikata. Prethodno smo vam već dostavili osvrt na Dodatak TKU-a o kojem ćete se izjasniti na referendumu, a prije toga prosvjetarima sve o dodatku 3,5, 7, i 9%.

SVE O REFERENDUMU

ČLANOVIMA SINDIKATA!

Četiri sindikata iz prosvjete, zdravstva i znanosti provode referendum 11., 12. i 13. rujna, od utorka do četvrtka! Na referendumu glasuju samo članovi sindikata.

O ČEMU TREBATE ODLUČITI? Prihvaćate li Vladin prijedlog o bespovratnom smanjivanju i faktičnom ukidanju dijela prava zaposlenika u našim djelatnostima? U srpnju mjesecu naši sindikati nisu htjeli odmah o tome odlučiti, a da ne pitaju svoje članove, unatoč ultimativnom i ucjenjivačkom zahtijevanju Vlade, bjesomučnom i histeričnom pritisku dijela medija u vlasništvu privatnog kapitala i unatoč podmetanjima drugih sindikata koji su Vladin prijedlog odmah potpisali.

ČEGA BISTE SE TREBALI ODREĆI? Radi se o božićnici za ovu i sljedeću godinu, o regresu za iduću i o bitnom umanju prava na jubilarne nagrade i troškove prijevoza. Radi se i o trajnoj neizvjesnosti oko ostvarenja ovih prava u godinama iza toga. To su najvažnija prava iz Temelnog kolektivnog ugovora. Vi trebate pažljivo proučiti Vladin prijedlog Dodatka Temeljnog kolektivnog ugovoru i naš osvrt koji smo vam poslali.

ŠTO JE VLADINA POZICIJA? Vlada tvrdi da u Proračunu nema novaca i da je spas za zemlju odricanje od naših prava. Tvrde da smo u krizi, a da vaši sindikati nisu dovoljno osjetljivi prema drugim radnicima u gospodarstvu. Govore o visokom javnom dugu, deficitu, visokoj javnoj potrošnji i o opasnosti smanjenja kreditnog rejtinga zemlje. Vlada ne može prihvatiti povrat tih sredstava jer navodno ne smije zaduživati buduću Vladu. Vidi detaljnije u prilogu.

ŠTO JE POZICIJA SINDIKATA? Tvrđimo da odricanje od ovih prava ne može smanjiti nezaposlenost, već suprotno, može ju samo povećati (o tome kasnije). Socijalnu osjetljivost naši su sindikati već iskazali u zadnje tri godine, ali od dosadašnjih odricanja nije bilo puno

koristi. S ovakvom ekonomskom politikom niti ova odricanja neće dati rezultata. Sindikati priznaju kao jedini razumni argument moguće smanjenje kreditnog rejtinga. To je razlog zašto smo htjeli pristati na odgodu isplate tih naknada kada novaca bude. Stoga je tvrdnja Vlade da novaca nema bespredmetna. Međutim, novaca čak i sada ima u proračunu.

Detaljnije o argumentima naših sindikata kasnije u našim materijalima.

DODATNI „ARGUMENTI“ VLADE. Kada ne mogu silom argumenata, onda koriste argumente sile. Besprimjernim prijetnjama, ucjenama i odmazdom nastojali su nas prisiliti da bez referendumu potpišemo smanjenje vaših prava, a kada u tome nisu uspjeli, onda sada nastoje uplašiti članove sindikata kako bi glasovali na referendumu za smanjenje stečenih prava. Ukidaju dodatak 3, 5, 7 i 9% u prosvjeti, prijete smanjivanjem koeficijenata i ukidanjem Temelnog kolektivnog ugovora. Demokratska Vlada demokratske države protiv se demokratskom odlučivanju njenih građana!?!

NAŠA PRAVNA POZICIJA. U zadnjih sedam godina, otkada naši sindikati i Vertikala obrazovanja djeluju složno, ispleli smo mrežu propisa i ugovora, mrežu vaših prava, utuživih na sudu, mrežu koja je postala vaša brana i iz koje se Vlada ne može lako iskoprcati. Iz tog izvire najveći dio naše snage u ovom trenutku. Nemaju pravne osnove ni za otkazivanje Temelnog kolektivnog ugovora, ni za smanjivanje koeficijenata, niti za uzimanje dodataka na plaću.

ŠTO ĆEMO AKO ODBIJETE VLADIN PRIJEDLOG? Sredstva koja nam stoje na raspolaganju su pravna bitka, štrajkovi, a čak niti arbitražu ne treba isključiti (i ona je bolje rješenje nego brzopleto popuštanje). Arbitraža može biti zamjena za štrajk ako vjerujemo da će neutralni arbitar pravedno presuditi. Osim toga, kao odgovor na odmazdu otvorit ćemo vrlo skoro i neka potraživanja iz naših ugovora (i tako prosvjetarima vratiti oteto).

PRAVNA BITKA. Bitka putem sudskih tužbi ima jedan nedostatak - sporost sudova. Njena je prednost u tome što ćete do presude prisilno štedjeti s najvećim kamatama u zemlji (zateznim). Međutim i slabosti pravne borbe više nisu tako velike jer je novoosnovan radni sud ubrzao rješavanje radnih sporova, a drugo, vlade obično kada vide da počinju gubiti sporove ponude nagodbe kako bi izbjegli tisuće tužbi i još veće gubitke.

ŠTO ĆEMO AKO PRIHVATITE VLADIN PRIJEDLOG? Otići ćemo potpisati smanjenje vaših prava i očekivati sljedeći udar ili ucjenu. Nećemo dugo čekati jer smo mi sigurni da ovo nije kraj posezanja u naša prava, već početak, s obzirom na Vladinu politiku i okolnosti. Vlada će takvim ishodom svakako biti ohrabrena i neće ići, primjerice, na tvrde bankare, već na dobroćudne ljude u našem sustavu. Da je to tako, vidjeli ste u tekstu Dodatka I. Temeljnog kolektivnom ugovoru u kojem ne jamče niti jednu od naših naknada, smanjuju ljudima prava na prijevoz i ne žele se obvezati na vraćanje otetog.

ČETIRI SINDIKATA MATICE

ZA ONE KOJI ŽELE RAZUMJETI VIŠE

Što Vlada govori i obećaje?

Sindikati su Vladi predložili da zajedno provedu referendum. Tako bi vam i Vlada mogla prezentirati svoje viđenje. Budući da su to odbili, mi se smatramo moralno obaveznima upoznati vas s njihovim stajalištima. Vlada najčešće govori o gospodarskim teškoćama u kojima se zemlja nalazi i nedostatku novca u proračunu. Ističu da su teškoće zemlje takove da više nisu u pitanju plaće, već radna mjesta. Kažu da su poslušali sindikate pa nisu htjeli smanjivati plaće, tj. osnovicu i koeficijente. No, s obzirom na stanje u državnoj blagajni, kažu, prisiljeni su na bilo koja smanjivanja pa su se odlučili za materijalna prava iz TKU-a. Govore: prošlo je vrijeme božićnica i regresa, to je atavizam iz socijalizma, više se ne može govoriti o stečenim pravima. Javna potrošnja je prevelika i mora se smanjiti. Obavezuje ih Zakon o fiskalnoj odgovornosti koji traži smanjivanje udjela proračunskih rashoda u BDP-u. Ne mogu nam vratiti naknade kada izađemo iz krize jer ne žele zaduživati buduću Vladu. Nude produljenje TKU-a bez materijalnih prava do 2016. godine i obećavaju da će vratiti oteti dodatak od 3, 5, 7 i 9. Tvrde da će morati otkazati TKU i smanjiti koeficijente ako mi ne prihvatimo ono što nude. Što je od toga doista istina? Gotovo ništa.

Što doista Vlada nudi i može?

- Otkazati TKU ne mogu na zakonit način i bez pravnih posljedica, baš kao što ne mogu smanjiti niti koeficijente. Doduše, barbarstvom mogu sve, ali u civilizaciji za to postoje sudovi.
- Da doista namjeravaju vratiti otetih 3, 5, 7 i 9 prosvjetarima, onda bi to nedvosmisleno i napisali u Dodatku TKU-a onako kako smo im predlagali i kako je već pisalo u Uredbi iz 2003. godine.
- Neistina je da nisu htjeli smanjivati koeficijente i osnovicu. Istina je da to nisu mogli jer nas čuvaju potpisani ugovori koje ne mogu raskinuti.
- O lošim gospodarskim argumentima Vlade i o stvarnom stanju u državnoj blagajni Vlade malo kasnije.

Smiju li kolektivni ugovori obvezivati iduću Vladu?

Ne smijemo novim obvezama zaduživati sljedeću Vladu, kaže Linić. Pitali smo ga znači li to da on ne vjeruje da će to biti ista Vlada i da će dobiti izbore, ili da ne vjeruje da će za njegova mandata zemlju izvući iz krize kako bi nam mogao u ovom mandatu vratiti naša prava. Kada se radi o bankama, firmama,

inozemnim subjektima, onda svako malo sklapaju neke ugovore koji obvezuju sljedeću Vladu. Kada se radi o ugovorima sa svojim radnicima, onda to ne mogu. Ali ako im odgovara, onda ipak mogu pa tako nude krnji TKU (bez najvažnijih materijalnih prava) do 2016. godine. Dakle, ipak mogu obvezivati sljedeću Vladu. Mudrima dosta.

Zašto Vlada obmanjuje o previsokoj javnoj potrošnji?

- Indikativno je da vladajuća koalicija ponavlja laži o visokoj javnoj potrošnji u RH koje šire godinama glasila krupnih kapitalista u medijskoj industriji (Jutarnji list, Globus, EPH, Nova TV) kako bi pripremili teren za rastakanje socijalnih prava i socijalne države. Istina je da je javna potrošnja u RH jedna od najnižih. Lako je to provjeriti na Eurostatu. Naša javna potrošnja iznosi 41% BDP-a, a u EU prosječno oko 51% BDP-a. Vlada RH u službenim dokumentima najavljuje daljnji pad udjela javne potrošnje. Prilično je jasno: to je najizravniji napad na vaša prava te na javno financiranje zdravstva, prosvjete i znanosti.
- Ta uvezena i zastarjela politika predstavlja rastakanje socijalne države. Čak i Svjetska banka upozorava da rješenje javnog sektora ne mora biti u

smanjivanju troškova već u povećanju učinkovitosti, navodeći Švedsku kao zemlju, čija ogromna javna potrošnja potiče rast.

▪ U funkciji rušenja socijalne države je i Zakon o fiskalnoj odgovornosti koji će sindikati dati na Ustavni sud.

Što je sindikalna pozicija u pregovorima?

Sindikati ovaj put nisu prihvatili argumente o povezanosti gospodarske situacije s nužnošću našeg daljnjeg odricanja. Uvjereni smo, tragom razmišljanja najvećih ekonomista današnjice, da su „stroge mjere štednje“ štetne za gospodarstva u krizi. Tome u prilog idu i dosadašnja odricanja od naših prava tijekom krize. Za tri godine prepustili smo svojoj državi 7 mlrd kuna naših prava i potraživanja (smanjenje osnovice za 6%, odricanje od inflacije, jednu božićnicu i jedno usklađivanje plaća), a broj nezaposlenih nije se smanjio, već povećao. Iz krize nismo izašli. Naprotiv, ulazimo u novu recesiju, zajedno s EU. Zašto se to događa?

Ukidanjem naših prava zapravo će doći do zatvaranja radnih mjesta, jer će milijardu kuna (koliko samo u 2013. vrijede sve naše naknade zajedno) biti manje u potrošnji na tržištu, što će utjecati na povećanje zaliha i na koncu do zatvaranja nekih trgovina, tvrtki i radnih mjesta. Uslijed novog broja nezaposlenih slijedi dodatno manja potrošnja, a zbog toga manje prikupljenih poreza i ponovno proračunska neravnoteža i rast deficita. Priča će se ponoviti i tada zbog novog deficita postaje potrebno novo smanjenje prava radnika na Proračunu. Primjeri niza zemalja na to upućuju. Procijenite sada izjave sindikalaca koji su odricanje od božićnica i regresa pravdali ovako: „Danas nisu u pitanju božićnice, već 50 tisuća radnih mjesta“.

Važnost rejting agencija?

Međutim, ima samo jedan argument koji daje neki smisao našem odricanju. Radilo se o kreditnom rejtingu zemlje. Rekli smo: u redu, dat ćemo božićnice i regres i jubilarnu nagradu pod uvjetom da nam to vratite kada zemlja izađe iz krize. Iz nama neshvatljivih razloga Linić je to odbio.

Zašto ne žele vratiti prava kojih smo se trebali odreći?

Dakle, i mi smo zaključili da je odricanje od naših božićnica trenutno važno, ali nam je nakon Linićevog odbijanja ostalo nejasno kako će onda one biti isto toliko važne kada izađemo iz krize da se tada ne bi mogle ljudima vratiti. Međutim, odbijanjem našeg prijedloga Linić je poslao poruku da mu kreditni rejting trenutno ipak nije važan ili je znao da ove naknade na njega bitno ne utječu. Prepoznali smo pravi razlog: intencija je ove „socijaldemokratske“ vlasti udar na prava ljudi na dugi rok i smanjenje cijene rada, prvo u javnim službama, a zatim posljedično u privredi – a sve u korist poslovnog svijeta i u ime navodnog povećanja konkurentnosti zemlje. Sindikati služe da se tome suprotstave.

Na čemu se gradi hrvatska budućnost?

Jadna je zemlja kojoj je budućnost onoliko vedra koliko smanjuju primanja ljudima u prosvjeti, znanosti i zdravstvu. Druge zemlje konkurentnost grade na ulaganju u obrazovanje, a ova Vlada planira u idućoj godini smanjenje 600 milijuna kuna u obrazovanje. Istovremeno je uvela besplatni prijevoz učenika i besplatno studiranje. Taman bismo to pohvalili kada jednostavna računica ne bi razotkrila dijaboličnost takve odluke jer će tu društvenu potrebu financirati nastavnici planiranim smanjenjem primanja. U isto vrijeme francuski je predsjednik povećao poreze na bogate i ulaganje u obrazovanje i znanost. Naša Vlada nije vratila višu poreznu stopu za bogate s 40 na 45%, ali je smanjila primanja prosvjetarima.

Što nam govori slovenski primjer?

U Sloveniji su proljetos tražili smanjenje plaća za 15%, ali su nakon demonstracija dogovorili sa sindikatima pad od 8%. Ljetos je Sloveniji smanjen kreditni rejting unatoč smanjenju plaća. Sada Vlada najavljuje novi krug smanjenja plaća. Poučno, zar ne?

Moralno je i pošteno da nam vrata oduzeto!

Ako se ljudi odriču svojih prava danas, onda je moralno i pravedno da im se to vrati sutra kada svima u zemlji bude bolje jer su i oni tim odricanjem pridonijeli oporavku. Time se iskazuje poštovanje zaposlenicima i čuva razina postojećih prava, dok odustajanje od njih postaje privremeno, a ne trajno, na što su zapravo pristali ostali sindikati. Otvara se pitanje pomažemo li mi odricanjem svojoj zemlji ili nas netko iskorištava. Bezobrazno je uskratiti nečije pravo bez njegove suglasnosti. Otimanje na silu je pljačka, pa makar dolazila i od države.

Zašto su krenuli baš od nas?

S obzirom da je Linić povrat sredstava odbio, mi smo odlučili pitati vas na referendumu: hoćete li se još jednom bespovratno odreći svojih prava? Mi u sindikatima ne vidimo smisao daljnjeg odricanja. Osim toga, opet su krenuli od prosvjete, znanosti i zdravstva. Trebali su krenuti od financijske industrije, nekih javnih poduzeća i bogatog sloja hrvatskog društva. Onako kako je to napravio pravi socijaldemokrat u Francuskoj, novi predsjednik Hollande.

Ima li novaca?

Linićev argument da nema novaca je besmislen jer smo mi bili spremni odreći se sada, kada navodno nema novaca i tražili povrat tek onda kada bude

novaca. Ili Linić misli da za nas nikada neće biti novaca? Međutim, istina je da i sada ima novaca - i u zemlji i u proračunu. Proračun se puni iznad svih očekivanja cijelo ovo proljeće, a to se nastavilo i u srpnju (27% više nego prošle godine, što je 1 mlrd iznad plana). Toliko iznose sva naša materijalna prava koja nam pokušavaju uzeti.

U zemlji tridesetak bankara usred krize dijele bonuse od 600 milijuna kuna, baš onoliko koliko iznose božićnica i regres za 250 tisuća ljudi na proračunu. Gdje je tu država da intervenira u tu vrstu legalne pljačke? Linić se, međutim, bavi plaćama prosvjetara.

Što je s pravednošću?

Mi smo se već odricali, pri čemu se ni od koga tko normalno radi i posluje to nije tražilo. Niti se danas traži. Ima li još netko osim nas? Postoje financijska industrija, banke i osiguranja, postoji preko 20 sektora u gospodarstvu kojima plaće rastu, postoje javna poduzeća čije su plaće i 40% veće nego u javnim službama, a imaju 40% nižu kvalifikacijsku strukturu nego u prosvjeti, postoji još uvijek tisuće lažnih branitelja oko kojih vlast ništa ne poduzima. A postoje i bogati kojima je nova vlast sačuvala sniženu stopu poreza na plaće. Namet je bogatima smanjila prošla Vlada, što govori da se i HDZ i SDP jednako brinu o onima koji im financiraju izborne kampanje. Ali, ako već nisu u stanju danas ravnomjerno podijeliti teret krize, onda su mogli barem biti toliko fer da nam sutra vrata ono što uzmu danas. Dakle, umjesto pravednosti o kojoj vode računa istinski socijaldemokrati, imamo barbarsko posezanje u prava ljudi.

Zašto možemo odbiti Vladin prijedlog?

Pravna nam je pozicija veoma čvrsta. Vlada nema puno manevarskog prostora, ali još uvijek prijeti. Veliki je avanturizam to što se usudila smanjiti 3, 5, 7 i 9% jer je to protupravno i utuživo na sudu. Nadalje, prijete nam **smanjivanjem koeficijenata**. Niti to ne mogu učiniti jer vas štiti najdragocjeniji ugovor koji imate. Taj su vam sindikati ugovorili tijekom štrajka 2009. godine, a vi ste ga prihvatili referendumom. Radi se o Dodatku Sporazumu o osnovici. On vam čuva razinu plaća u krizi. Da ga nije bilo, smanjivali bi nam osnovicu višekratno. Prijetili su i prilikom rebalansa 2009. i 2010. godine, a i sada prijete. Taj vam ugovor još jamči i povrat 6% osnovice, a nakon toga višegodišnji brži rast naših plaća od plaća u privredi.

Teško nam mogu **otkazati čak i Temeljni kolektivni ugovor**. Naime, nisu se stekli uvjeti predviđeni ugovorom, tj. nije došlo do bitnog pogoršanja gospodarskih okolnosti. Pogoršanje jeste nastupilo, ali se još uvijek ne radi o bitnom pogoršanju. Štoviše, Vlada u svim svojim političkim dokumentima predviđa rast

gospodarstva, što je krunski argument u našu korist na sudu, jer zašto otkazuje, ako vjeruje u oporavak? Osim toga, otkaz tog ugovora nije opravdan jer za njega nema stvarnih razloga čak da je i došlo do bitno pogoršanih gospodarskih uvjeta. Naime, bili smo spremni na odricanje pod razumnim uvjetima, što oni nisu prihvatili. Prema tome, imali su mogućnosti koje nisu iskoristili. Sudovi nisu skloni olakom kršenju ugovora. Drže se načela *Pacta sunt servanda* (ugovori se moraju poštovati).

Inače, neki misle da Temeljni kolektivni ugovor regulira koeficijente i plaće. To nije točno, jer on regulira materijalna prava i naknade. Njegov najvažniji dio baš su ove naknade koje žele ukinuti.

Izvori naše snage

Naša čvrstoća u ovoj situaciji ne proizlazi samo iz svojstava čelnika, iz vaše spremnosti na štrajk, složnosti vaših sindikata, već ovog puta najviše iz pravne učvršćenosti vaših prava, kao posljedice složnog djelovanja naša četiri sindikata u zadnjih osam godina. Naši članovi morat će biti strpljivi i imati puno povjerenja. Na sudu će uz našu pomoć svoja prava znati i moći izboriti. Naši članovi mogu u to vjerovati jer su taj napor financirali sve ove godine i jer je dosadašnje naše djelovanje pokazalo da znamo što radimo.

Naši su vam sindikati zaštitili plaće ovih kriznih godina od erozije koju su pokušavali kod nas, a uspjeli u drugim zemljama (nedavno u Sloveniji). Zahvaljujući sindikatima u prosvjeti i ovog je kolovoza plaća prosvjetarima i znanstvenicima povećana za prosvjetni dodatak od 2,3%. To je već šestu godinu za redom da dobivamo takvo povećanje u kolovozu, što ukupno iznosi 13,7%. Za toliko su naše plaće veće od drugih zahvaljujući sporazumu nakon štrajka 2006. godine. S prosvjetnim dodatkom anulirali smo i pad osnovice od 6% iz 2009. godine. Tijekom krize prosvjeti su plaće rasle, što nije čest primjer u Europi. Valja imati na umu da bez složnih i odlučnih sindikata takvu poziciju ne bismo imali.

Jesmo li trebali pristati?

Ima i onih koji misle da smo trebali pristati na Vladine zahtjeve, bez da o tome pitamo naše članove, jer ova Vlada provodi svoje prijetnje. Vlade uvijek nečime prijete. Gdje bi bila vaša prava da sindikati nakon svake prijetnje popuste? Kolektivni ugovor bio bi smiješan papir. Strah od prijetnji i ucjena lišava nas bilo kakve pregovaračke snage i pretvara sindikate u otirače vlasti. Da smo popustili, veliki

broj članova bi izgubio vjeru u snagu sindikata. Većina bi bila uvjerena da je Vlada samo prijetila, a da su slabi sindikati odmah na to nasjeli. Članovi su slali poruke: „Ako nešto uzimaju, neka to čine bez našeg potpisa“. Da smo bez vašeg odobrenja popustili, gdje je garancija da vlast ne bi došla ponovno za dva mjeseca s novim zahtjevima.

Čak i da ova vlast provodi svaku svoju prijetnju u djelo, ne bismo potpisali ništa dok se ne provede referendum iz dva razloga.

Prvo! Veliki broj naših članova od nas traži da ne popuštamo ucjenama. Ima i onih drugih, ali mi ne možemo znati tko je većina dok se ne provede referendum. Uostalom, zato ga i provodimo.

Drugo! Mi smo znali kako pravno stojimo. Bilo bi bezumno da mi svojim odlukama smanjujemo razinu prava naših članova kad su ona pravno neupitna. Mir koji smo mi pri tome imali proizlazi iz te pravne sigurnosti. Taj mir trebaju steći svi naši članovi. I vjerovati u sindikat.

Posljedice i poruke odbijanja?

Odbijanjem Dodatka I. TKU-a prihvaćate sindikat kao sredstvo borbe za vaša prava, spremni ste osobno na tu borbu i ne pristajete na ucjene. Šaljete poruku dostojanstva i otpora protiv nepravde. Šaljete poruku da niti u budućnosti s vama neće biti lako. Poručujete da politika ne smije rušiti vrijednost vašeg rada kad god joj to padne na pamet.

Prihvaćanjem Dodatka I. TKU-a poručujete da ste spremni na žrtvu u korist Vladine politike, pa makar u tome mi bili jedini. Otvarate vrata i za buduća posezanja. Odbijanjem ste očuvali razinu prava koju misle rušiti u godinama pred nama. Prihvaćanjem ste definitivno i bez borbe tu razinu sami sebi srušili.

ČETIRI SINDIKATA MATICE